

कमर जलालाबादी
(ओमप्रकाश भंडारी)

जन्म: ९-3-१९१७
मृत्यू: ९-१-2003

गीतकार कमर जलालाबादी यांची साधी-सरळ पण अर्थपूर्ण गीतरचना करण्याची हातोटी लोकांना माहिती आहे. दिग्दर्शक मनमोहन देसाई आणि संगीतकार कल्याणजी-आनंदजी यांचे ते लाडके गीतकार होते. सादर आहे त्यांच्या चित्रपटांची तपशीलवार यादी.

चित्रपट	दिग्दर्शक	संगीतकार	साल
* जमीनदार	मोती गिडवानी	गुलाम हैदर	१९४२
* पगली	शंकर महेता	गोविंदराम	१९४३
* सहारा	जे.पी. अडवानी	गोविंदराम	१९४३
* चांद	डी.डी. कश्यप	हुस्नलाल-भगतराम	१९४४
* रामशास्त्री	ग. जागीरदार	जी. दामले	१९४४
* कैसे कहूं	मोती गिडवानी	पं.अमरनाथ	१९४५
* लाखारानी	विश्राम बेडेकर	मा.कृष्णराव	१९४५
* आठ दिन	दत्ताराम पै	एस.डी.बर्मन	१९४६
* गोकुल	वसंत पेंटर	सुधीर फडके	१९४६
* नरगिस	डी.डी.कश्यप	हुस्नलाल-भगतराम	१९४६
* हीरा	ईश्वरलाल	हुस्नलाल-भगतराम	१९४७
* लीला	दत्ताराम पै	सी. रामचंद्र	१९४७
* महासती तुलसीवृंदा	ईश्वरलाल	राम गांगुली	१९४७
* मेरा सुहाग	अमिय चक्रवर्ती	खेमचंद प्रकाश	१९४७
* मिर्जा साहिबा	के.अमरनाथ	अमरनाथ हुस्नलाल-भगतराम	१९४७
* मिट्टी	रविंद्र जयकर	लाल महंमद पैगनकर	१९४७
* मोहन	अनादिनाथ बॅनर्जी	हुस्नलाल-भगतराम	१९४७
* मुलाकात	मुंशी दिल	खेमचंद प्रकाश	१९४७
* रेणुका	रमेश सहगल	सरदार मलिक	१९४७
* साजन	किशोर साहू	सी. रामचंद्र	१९४७
* समाज को बदल डालो	विजय भट्ट	खेमचंद प्रकाश	१९४७
* सिंदूर	किशोर साहू	खेमचंद प्रकाश	१९४७
* लखपति	रविंद्र जयकर	हुस्नलाल-भगतराम	१९४८
* मेरा मुन्ना	विश्राम बेडेकर	सी. रामचंद्र	१९४८
* प्यार की जीत	ओ. पी. दत्ता	हुस्नलाल-भगतराम	१९४८
* शहीद	रमेश सहगल	गुलाम हैदर	१९४८
* बडी बहन	डी. डी. कश्यप	हुस्नलाल-भगतराम	१९४९
* बालम	होमी वाडिया	हुस्नलाल-भगतराम	१९४९
* बाजार	के. अमरनाथ	श्याम सुंदर	१९४९
* दौलत	सोहराब मोदी	हनुमान प्रसाद	१९४९
* हमारी मंजिल	ओ. पी. दत्ता	हुस्नलाल-भगतराम	१९४९
* लेख	जी. राकेश	कृष्ण दयाल	१९४९
* शबनम	बिभूती मित्रा	एस. डी. बर्मन	१९४९
* छोटी भाभी	शांतीकुमार	हुस्नलाल-भगतराम	१९५०
* गौना	अमिय चक्रवर्ती	हुस्नलाल-भगतराम	१९५०
* किसी की याद	चतुर्भुज दोशी	हंसराज बहल	१९५०
* मीना बाजार	रविंद्र दवे	हुस्नलाल-भगतराम	१९५०
* बांवी	--	हुस्नलाल-भगतराम	(अप्रदर्शित)
* सनम	नंदलाल-जशवंतलाल	हुस्नलाल-भगतराम	१९५१
* सरकार	के. अमरनाथ	गोविंदराम	१९५१
* शबिस्तान	बिभूति मित्रा	सी. रामचंद्र मदन मोहन	१९५१
* अंजाम	शांतीकुमार	मदन मोहन	१९५२
* जलपरी	मोहन सिन्हा	गोविंदराम	१९५२
* राजा हरिश्चंद्र	रमण बी.देसाई	हुस्नलाल-भगतराम	१९५२
* आंसू	शांतिकुमार	हुस्नलाल-भगतराम	१९५३
* फरमाईश	बी. के. सागर	हुस्नलाल-भगतराम	१९५३
* माशूका	शांतिकुमार	रोशन	१९५३
* पहली तारीख	राजा नेने	सुधीर फडके	१९५४
* वारीस	नितिन बोस	अनिल विश्वास	१९५४
* आब-ए-हयात	रमणलाल देसाई	सरदार मलिक	१९५५
* अदल-ए-जहांगीर	जी. पी. सिप्पी	हुस्नलाल-भगतराम	१९५५
* मरीन ड्राईव्ह	जी. पी. सिप्पी	एन. दत्ता	१९५५
* श्री नकद नारायण	आय.एस.जौहर	विनोद (एरीक रॉबर्टस)	१९५५
* आनबान	डी.डी.कश्यप	हुस्नलाल-भगतराम	१९५६
* राजधानी	नरेश सहगल	हंसराज बहल	१९५६
* चमक चांदनी	मणिभाई व्यास	सरदार मलिक	१९५७
* चंगेज खां	केदार कपूर	हंसराज बहल	१९५७
* जलती निशानी	हरीश	अनिल विश्वास	१९५७
* कृष्ण सुदामा	शांतिकुमार	हुस्नलाल-भगतराम	१९५७
* लक्ष्मी	जी. पी. पवार	अविनाश व्यास	१९५७
* माय-बाप	एम. सादिक	ओ. पी. नय्यर	१९५७
* मिस बॉम्बे	केदार कपूर	हंसराज बहल	१९५७
* जमाना	अरविंद सेन	अनिल विश्वास	१९५७
* फरिश्ता	रविंद्र दवे	ओ. पी. नय्यर	१९५८
* गौरीशंकर	राजा नेने	शिवराम	१९५८
* ग्रेट शो ऑफ इंडिया	त्रिवेदी चंद्रकांत	अविनाश व्यास	१९५८
* हावडा ब्रिज	शक्ती सामंत	ओ. पी. नय्यर	१९५८
* जंगबहादुर	जी. पी. पवार	अविनाश व्यास	१९५८

उपकार

हिमालय की गोद में

• फागुन	बिभूति मित्रा	ओ. पी. नय्यर	१९५८
• रागिनी	राखन	ओ. पी. नय्यर	१९५८
• सितमगर	टी. प्रकाशराव	रामनाथन बी. एन. बाली	१९५८
• चांद की दुनिया	मोहन सिन्हा	निर्मलकुमार	१९५९
• दो उस्ताद	तारा हरीश	ओ. पी. नय्यर	१९५९
• गोकुल का चोर	वसंत पेंटर	सुधीर फडके	१९५९
• पक्षीराज	एस.एन.त्रिपाठी	एस.एन.त्रिपाठी	१९५९
• साजिश	सूर्यकुमार	एस. डी. बातिश	१९५९
• टीपू सुलतान	जगदीश गौतम	एस. डी. बातिश	१९५९
• वसंत	बिभूति मित्रा	ओ. पी. नय्यर	१९६०
• छलिया	मनमोहन देसाई	कल्याणजी-आनंदजी	१९६०
• कल्पना	राखन	ओ. पी. नय्यर	१९६०
• मिट्टी में सोना	चंदर सहगल	ओ. पी. नय्यर	१९६०
• ट्रंककॉलं	बलराज महेता	रवि	१९६०
• क्या बात है	—	हुस्नलाल-भगतराम	(अप्रदर्शित)
• शहजादी	—	एस. डी. बातिश	(अप्रदर्शित)
• अप्सरा	व्ही.एम.व्यास	हुस्नलाल-भगतराम	१९६१
• मॉडर्न गर्ल	आर. भट्टाचार्य	रवी	१९६१
• पासपोर्ट	प्रमोद चक्रवर्ती	कल्याणजी-आनंदजी	१९६१
• प्यासे पंछी	हरसुख भट्ट	कल्याणजी-आनंदजी	१९६१
• सलाम मेमसाहब	के. परवेज	रवी	१९६१
• गंगु	प्रमोद चक्रवर्ती	कल्याणजी-आनंदजी	१९६२
• हाँगकाँग	पाछी	ओ. पी. नय्यर	१९६२
• मायाजाल	बाबुभाई मिस्त्री	एस. एन. त्रिपाठी	१९६२
• नागदेवता	शांतिलाल सोनी	एस. एन. त्रिपाठी	१९६२
• प्यार की जीत	वसंत पेंटर	सुधीर फडके	१९६२
• कहीं प्यार न हो जाये	के. परवेज	कल्याणजी-आनंदजी	१९६३
• प्यार का बंधन	नरेश सहगल	रवी	१९६३
• रुस्तम सोहराब	विश्राम बेडेकर	सज्जाद हुसेन	१९६३
• शहीद भगतसिंग	केदारनाथ बंसल	हुस्नलाल-भगतराम	१९६३
• शिकारी	मोहमंद हुसेन	जी. एस. कोहली	१९६३
• यह दिल किस को दूं	के. मिश्रा	इकबाल कुरेशी	१९६३
• बिरजू उस्ताद	मनु देसाई	कल्याणजी-आनंदजी	१९६४

• हिमालय की गोद में	विजय भट्ट	कल्याणजी-आनंदजी	१९६५
• जोहर मेहमूद इन गोवा	आय.एस.जोहर	कल्याणजी-आनंदजी	१९६५
• रुस्तम-ए-हिंद	केदार कपूर	हंसराज बहल	१९६५
• चले हैं ससुराल	धरमकुमार	सी. अर्जुन	१९६६
• हम कहां जा रहे हैं	नितिन बोस	बसंत प्रकाश	१९६६
• प्रीत न जाने रीत	एस.बॅनर्जी	कल्याणजी-आनंदजी	१९६६
• सुनहरा जाल	केदार कपूर	हंसराज बहल	१९६६
• दिल ने पुकारा	मोहन	कल्याणजी-आनंदजी	१९६७
• जोहर इन बॉम्बे	शांतिलाल सोनी	उषा खन्ना	१९६७
• लंबू इन हाँगकाँग	हरसुख भट्ट	सी. अर्जुन	१९६७
• मेरा मुन्ना	मधुसूदन	कल्याणजी-आनंदजी	१९६७
• मेरा नाम जोहर	सरनकांत	उषा खन्ना	१९६७
• राज	रवींद्र दवे	कल्याणजी-आनंदजी	१९६७
• उपकार	मनोजकुमार	कल्याणजी-आनंदजी	१९६७
• अंजाम	शिवकुमार	गणेश	१९६८
• अपना घर अपनी कहानी	फणी मजुमदार	एन. दत्ता	१९६८
• हसीना मान जायेगी	प्रकाश मेहरा	कल्याणजी-आनंदजी	१९६८
• सुहाग रात	आर.भट्टाचार्य	कल्याणजी-आनंदजी	१९६८
• महुआ	बिभूति मित्रा	सोनिक-ओमी	१९६९
• मिस्टर मर्डर	एन. ए. अन्सारी	सोनिक-ओमी	१९६९
• मुझे सीने से लगा दो	दत्ता धर्माधिकारी	हंसराज बहल	१९६९
• पत्थर का ख्वाब	पाल प्रेमी	एन. दत्ता	१९६९
• आंसू और मुस्कान	पी. माधवन	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०
• घर घर की कहानी	टी. प्रकाशराव	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०
• होली आयी रे	हरसुख भट्ट	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०
• प्रिया	गोविंद सरैया	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०
• सच्चा झुठा	मनमोहन देसाई	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०

(पान नं. ३०वर) ☞

फारुख शेख

धगधगतं *कश्मीर!*

मिस इंडिया युनिव्हर्स १९९९ ज्यात नायिका म्हणून चकमतेय ती नवी मालिका *कश्मीर* हळूहळू दर्शकांच्या मनाची पकड घेऊ लागलीय. काश्मीरच्या आजच्या आणि भूतकाळातल्या परिस्थितीवर प्रकाश टाकणारी ही मालिका आहे. यात हिंदू प्रोफेसरच्या भूमिकेत मुस्लीम कलाकार फारुख शेखने रंग भरलेत. सध्या कौटुंबिकच्या नावाखाली ज्या पठडीतल्या मालिका दर्शकांवर लादल्या जातायत त्यांच्या तुलनेत *कश्मीर* वेगळी आहे.

राणीच्या भावाच्या मालिकेत विवेक

राणी मुखर्जीचा भाऊ राजा मुखर्जी याच्या *प्रतिमा* मालिकेत विवेक मुशरन एक महत्त्वाची भूमिका साकारतोय. सुभाष घईच्या *सौदागर*पासून अभिनयाची कारकीर्द सुरू करणाऱ्या विवेकची मोठ्या पडद्यावरची इनिंग फार लांबली नाही. पण छोट्या पडद्यावर *सोनपरी, किट्टी पार्टी* आणि *प्रतिमा*सारख्या मालिकांमधून तो चांगलाच स्थिरावतोय. *प्रतिमा*मध्ये राजीव वर्मा, साधना सिंग, कुनिका आणि अनंग देसाई हे कलाकारही आहेत.

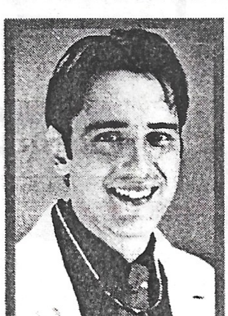
सौरव मैदानात आणि छोट्या पडद्यावरही

सध्या वर्ल्ड कपचा बोलबाला आहे. त्यातच *लष्कर-ए-तोयबा*च्या धमकीमुळे सौरव सध्या बराच चर्चेत आहे. चॅनल टेन स्पोर्ट्सवर त्याला सध्या सादर करण्याचा निर्णय दूरदृष्टिकोनातून घेतलेला दिसतोय. दर शुक्रवारी रात्री नऊ वाजता महान क्रिकेटर्सच्या अविस्मरणीय इनिंग्जविषयी सौरव क्रिकेटप्रेमींशी संवाद साधतो ती शैली कौतुकास्पद आहे.

*संजीवनी*ला संजीवनीची गरज

वैद्यकीय व्यवसायावर बेतलेली *संजीवनी* ही मालिका नुकतीच कुठे एक वर्षाची झाली. पण सुरुवातीला वैद्यकीय क्षेत्रावर प्रकाशझोत टाकणाऱ्या या मालिकेची कथा हळूहळू वैयक्तिक संबंधांवर घसरत गेली. त्यामुळे तिच्या लोकप्रियतेलाही उतरण लागली. आता मालिकेची लोकप्रियता पुन्हा प्राप्त करण्यासाठी तिला नवसंजीवनी देण्याची गरज आहे. वैद्यकीय व्यवसाय आणि त्यातील चढउतारांभोवती कथा पुन्हा फिरू लागली तर कदाचित मालिकेची लोकप्रियता वाढण्याची शक्यता आहे.

(डावीकडे) राज, (उजवीकडे) शायरचे लाडके संगीतकार कल्याणजी-आनंदजी

स्कोअर बोर्ड : पान नं. १९ वरून

जय बांगलादेश	आय.एस.जोहर	कल्याणजी-आनंदजी	१९७०
जोहर मेहमूद इन हाँगकाँग	एस.ए.अकबर	कल्याणजी-आनंदजी	१९७१
पारस	सी.पी.दीक्षित	कल्याणजी-आनंदजी	१९७१
बहारों फूल बरसाओ	उमेश माथुर	राजन पाल	१९७२
एक हसीना दो दिवाने	एस.एम.अब्बास	कल्याणजी-आनंदजी	१९७२
महमिल	बिभूति मित्रा	सोनिक-ओमी	१९७२
समानता	नितिन बोस	नितन-मंगेश	१९७२
गरीबी हटाओ	आर.के.मिढ्ढा	शारदा	१९७३
मां-बहन और बीवी	हरबंसकुमार	शारदा	१९७३
अपने दुश्मन	कैलास भंडारी	कल्याणजी-आनंदजी	१९७५
गंगा की कसम	बी.एस.रंगा	सोनिक-ओमी	१९७५
जमाने से पुछो	सबरार	शारदा	१९७६
ज्ञानीजी	चमन निल्ले प्रेमनाथ	सरदार मलिक प्रेमनाथ	१९७७
कच्चा चोर	जंबू	लक्ष्मीकांत-प्यारेलाल	१९७७
हजार हाथ	राजदीप	शारदा	१९७८
गंगा और गीता	मनमोहन बहल	शंकर-जयकिशन	१९७९
मैला आंचल	सुरेंद्र कपूर	शारदा	१९८१
पेंटर बाबू	अशोक	जगदीश-उत्तमसिंग	१९८३
अम्मा	जितेन	राजकमल	१९८६
वारिस	रविंद्र पीपट	जगदीश-उत्तमसिंग	१९८८
मंगनी	बी.आर.इशारा	ओ.पी.नय्यर	१९९२
निश्चय	इस्माईल श्रॉफ	ओ.पी.नय्यर	१९९२
शिव महिमा	शांतिलाल सोनी	अरुण पौडवाल	१९९२
दो फंटूश	वीरेंद्र सिकंदरभारती	हरि-अर्जुन	१९९३
जिद	इस्माईल श्रॉफ	ओ.पी.नय्यर	१९९३
दिल तेरे हवाले	–	ओ.पी.नय्यर	(अप्रदर्शित)
बुढ्ढा मिल गया	राज	हरि-अर्जुन	(अप्रदर्शित)

नोंद: *छोटी भाभी* आणि *आंसू* या चित्रपटांची निर्मिती कमर जलालाबादी यांनी केली होती. त्यांनी सुमारे ४८ संगीतकारांसाठी ७०० गीतं लिहिली होती.

□ **संकलन: हरीश रघुवंशी**